

Ο ευεργέτης Μανωλάκης ο Καστοριανός (Βλαστός), ο γουναράς

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1JfZuRI>]

Το πόσην εμπιστοσύνην έτρεφε προς αυτόν Μεχμέτ ο Δ΄ καταδεικνύεται εκ των όσων καταγράφει εις «Τα μετά την άλωσιν» ο Αθανάσιος Κομνηνός Υψηλάντης[12]. Οι επαναστατήσαντες στρατιώται κατά του μεγάλου βεζίρη Φεζίλ Άχμέτ, λόγω μη έγκαιρου καταβολής του λουφέ (της μισθοδοσίας) εζήτουν επιμόνως την κεφαλήν αυτού. «Ο σουλτάνος Μεχμέτ λυπείται τα μέγιστα επί τούτοις διά την υπόληψιν όπου τον είχε, πιστεύει εις όσα τον λέγει, και τον προστάττει να κρυβή εως ού να ευρεθή ο τρόπος της καταστροφής των ζορπάδων[13]· όθεν κρύπτεται εις το σπίτι του φίλου του Μανολάκη του Καπτοριανού, του και βασιλικού πρωτογουνάρεως, το εις το Ορτάκιοϊ[14] χωρίς να ξεύρη άλλος τις τον τόπον της φυγής του ειμή μόνον ο σουλτάνος και ο φίλος του δαρισαδέ-αγασή Γιουσούφ αγάς».

Εύρομεν και ετέραν «είδησιν» εν η καταφαίνεται η επιρροή του Μανωλάκη εις τα «βασίλεια». Ο Καισάριος Δαπόντες εις τον «Χρονογράφον» αυτού σημειοί: «Ἦλθεν ο Γρηγόρβοδας από την Νεμτζιαν και διά μεσιτείας του Παναγιωτάκη Δραγουμάνου και Μανολάκη Κιουρκτζήμπαση τον εσυγχώρησεν η βασιλεία και ἦλθεν εις το σπίτι του και εκατοίκησε»[15]. Γρηγόρβοδας ἦτο ο «αλβανικής καταγωγής βοεβόδας και σκληρός ηγεμών Γρηγόριος ο Γκίκας εν Νεάμτς της Βλαχίας. Η «συγχώρησις» εγένετο διότι ούτος ειχεν αυτομολήση εις τους Αυστριακούς. Ταύτα δε εγένοντο επί της τρίτης πατριαρχίας Παρθενίου του Δ' (1671-1673) και επί του αυτού σουλτάνου Μεχμέτ (η Μωάμεθ) του Δ'.

Η εργατικότης και η τιμιότης αυτού τον ανέδειξε εις αρχιγούναρχον (κιουρκτζήμπασην) του ρουφετίου. Διέθεσε τότε τον αρίφνητον πλούτον αυτού υπέρ του Γένους των Ρωμαίων. Μακρύς ο κατάλογος και δυστυχώς ατελής.

Επί Πατριαρχών Ιεροσολύμων Νεκταρίου (1660-1669) και Δοσιθέου (1669-1707), συνέβαλλε μεγάλως εις την ανέγερσιν του ναού της Γεννήσεως του Κυρίου εν Βηθλεέμ.

Αι γνωριμίαι αυτού παρά τη Υψηλή Πύλη επέβαλον την διατήρησιν των πανσέπτων προσκυνημάτων της Αγίας Γης, κυρίως του Παναγίου Τάφου εις χείρας των Ορθοδόξων. Οι λατίνοι προστατευόμενοι υπό του βασιλέως της Γαλλίας Λουδοβίκου του ΙΔ', προσεπάθησαν διά καταχθονίων και αντιχριστιανικών τρόπων,

όπως καταπατήσουν τα απαράγραπτα δικαιώματα των Ορθοδόξων. Τα διαβήματα του Μανωλάκη προς τον σουλτάνον Μεχμέτ τον Δ', απέδωσαν. Απεσοβήθη ο κίνδυνος και ούτω τα προσκυνήματα παρέμειναν ως ιδιοκτησία του «Γένους των Ρωμαίων».

Και μόνον τούτο αναδεικνύει τον Μανωλάκη προστάτην της Εκκλησίας και του Γένους μέγιστον και ανυπέρβλητον. Και μη νομίση τις ότι ταύτα επετεύχθησαν άνευ ικανοτάτου χρηματικού τιμήματος.

Συνέβαλεν ολοκληρωτικώς εις την κατασκευήν των λιθίνων οικοδομών του εν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου του Παναγίου και Ζωοδόχου Τάφου.

Μέγα έργον αυτού υπήρξεν η εν αυτώ τω Μετοχίω ίδρυσις της νέας Πατριαρχικής Σχολής τη προτροπή του Πατριάρχου Διονυσίου του Γ' (1662-1665) τω 1662 η τω επομένω έτει 1663. Μάλιστα επροίκισε την Σχολήν διά χρηματικής ομολογίας, ίνα εκ των τόκων διατηρείται η Σχολή διά τε την αμοιβήν των διδασκόντων και την δωρεάν σίτισιν και διαμονήν των φοιτώντων. Το εξαπολυθέν εγκύκλιον γράμμα του Πατριάρχου Καλλινίκου του Ακαρνάνος κατά την δευτέραν αυτού πατριαρχίαν (1689-93) λέγει πολλά περι του ανδρός. Αξίζει η παρουσίαις δυο περικοπών[16]: «Το προ χρόνων ικανών κατασταθέν διδασκαλείον εν τη περιφανεί ταύτη πολιτεία της Κωνσταντινουπόλεως, φροντίδι και δαπάνη του τιμιωτάτου και επισημοτάτου άρχοντος κυρίου Μανουήλ, εν ω πολλοί της αξιεράστου σοφίας απολαύσαντες ου μικράν την ωφέλειαν εκαρπώσαντο. Και γαρ αυτός ο της σοφίας εραστής εν άρχουσι κυρ Μανουήλ κατά τους μικρόν έμπροσθεν χρόνους θεόθεν κινηθείς, συν άλλοις μεν τοις αλλαχού παρ'αυτού φιλεργηθείσι φροντιστηρίοις των ιερών γραμμάτων, εξετέλεσε και εις Κωνσταντινούπολιν την αξιέπαινον ην προειρήκαμεν σχολήν, ως παρά πάντων το πράγμα καλώς γινωσκόμενον διαπεφήμισται».

Και επαναλειτουργεί η Σχολή «διά βοηθείας πάλιν του αυτού άρχοντος. Παρέδωκε γαρ ο αυτός άρχων τη καθ' ήμας του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία μίαν ομολογίαν ποσότητος χρημάτων ικανών, ων είχε λαβείν εξ αυτής από δανείων επί τω ανακαινισθήναι δι' αυτών υπό το της Έκκλησίας φροντιστήριον, εις κοινήν μεν ωφέλειαν του Γένους, διηνεκές δε τούτου μνημόσυνον».

Γνωστόν δε τυγχάνει εις τους φιλίστορας ότι το Πατριαρχείον ώφειλε εις τον Μανωλάκην τεράστια ποσά.

Τούτο ωφείλετο εις τα «δοσίματα», τα πεσκέσια προς τους κρατούντας και εις την τοκογλυφίαν των Εβραίων, ήτις ήτο «θηλειά» εις τον λαιμόν του εκάστοτε Πατριάρχου. Όλο αυτό το χρέος απεσβέσθη χάρις εις την γεναιοδωρίαν αυτού.

Ούτος ο μακάριος ανήρ εγίνωσκε καλώς πολύ πριν γραφή εν έτει 1682ώ υπό των συμπατριωτών αυτού ότι η έλλειψις σχολείου από μίαν πόλιν θεωρείται «ατιμία και καταφρόνεςις» αφού η «μάθησις είναι φως και ζωή των ανθρώπων». Διό και επεξέτεινε την δραστηριότητά του εις ιδρύσεις σχολείων. Εις την Καστορίαν, εις το Ανατολικόν (το σημερινόν Αιτωλικόν) το 1665, εις Χίον 1666, εις Άρταν το 1669.

[Συνεχίζεται]

12. Σελίς 192.

13. Ζορπάς = ο αποστάτης, ο επαναστάτης.

14. Το Μεσάχωρον του Βοσπόρου· κατ' άλλους η υπερπολυτελής κατοικία του Μανωλάκη ευρίσκετο εις Κουρούτσεσμέ (Ξηροκρήνην), όμως η διαφορά είναι μηδαμινή διότι Μεσόχωρον και Ξηροκρήνη ομορούν, τα σύνορά των δε ήσαν τότε ακαθόριστα.

15. Εν Κ/νου Σάθα «Μεσαιωνική Βιβλιοθήκη», Τόμος Γ', σελ. 12

16. Όρα εν Αθανασίου Κομνηνού-Υψηλάντου, «Τα μετά την άλωσιν», σ. 209.